

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра бухгалтерського обліку та аудиту
(найменування кафедри)

РЕФЕРАТ

кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(шифр та найменування спеціальності)
за магістерською програмою професійного спрямування
«Облік, аудит і оподаткування підприємницької діяльності»
(назва магістерської програми)

на тему: «Облік, контроль і аналіз орендних операцій: діючий стан і
напрямки удосконалення (на прикладі ПП «Альфін»)»
(назва теми)

Виконавець:

студент ЦЗФН факультету

Борейко Анастасія Володимирівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

д.е.н., професор

(науковий ступінь, вчене звання)

Лоханова Наталія Олексіївна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми Виникнення оренди - це наслідок можливості реалізувати право будь-якої особи на реалізацію підприємницької діяльності. Світовий досвід і світова практика доводять, що на кожному історичному етапі оренда стає органічною складовою виробничих, економічних, соціальних відносин та сприяє ефективному використанню накопиченого всіма попередніми формаціями елементами матеріального базису виробництва.

Подальший розвиток оренди вимагає поглиблених наукових досліджень у напрямі вдосконалення організації обліку орендних операцій. Оскільки дані обліку є інформаційною базою для внутрішніх і зовнішніх користувачів, вона повинна відображати організаційний, економічний та юридичний аспекти орендних відносин і враховувати інтереси їх суб'єктів.

Застосування традиційної системи бухгалтерського обліку не завжди сприяє формуванню достовірної інформації щодо відображення майнового та фінансового потенціалу, визначення економічних результатів та оцінки руху грошових потоків підприємств. Відсутність чітко сформованої системи показників для розкриття інформації за орендними операціями, що є одним з альтернативних варіантів фінансування суб'єктів господарювання, пов'язана зі світовими тенденціями розвитку обліку, трансформацією обліково-аналітичної системи, загальних стандартів обліку. Ознаки ефективності використання механізму орендних операцій виявляються у стабільності зростання сучасного вітчизняного ринку орендних послуг. Становлення і розвиток ринкової економіки потребує реформування усіх сфер економічної діяльності, вдосконалення існуючих та використання принципово нових методів і способів організації господарських процесів.

Мета дослідження Метою роботи є уточнення категорії «орендні операції», перспективи їх впровадження і розвитку в Україні в цілому і на ПП «Альфін» зокрема.

Завдання дослідження:

1. дослідити сутність основних засобів як головного об'єкту орендних операцій;
2. визначити підходи до класифікації орендних відносин, їх функції;
3. проаналізувати правову забезпеченість орендних відносин і здійснення орендних операцій;
4. проаналізувати та оцінити існуючі методологічні засади відображення в обліку орендних операцій;
5. дослідити стан фінансової оренди в Україні та його нормативно-правове забезпечення;
6. визначити підходи до організації обліку орендних операцій;
7. розкрити методику обліку об'єктів операційної оренди та шляхи її вдосконалення;
8. дослідити особливості обліку операцій з фінансової оренди;
9. визначити особливості організації податкових розрахунків за орендними операціями;
10. провести загальний аналіз стану необоротних активів як об'єкта орендних операцій;
11. розкрити методику аналізу ефективності орендних операцій;
12. визначити методику аудиту орендних операцій;
13. обґрунтувати і розробити пропозиції щодо підсилення внутрішньогосподарського контролю та вдосконалення існуючих і створення нових форм звітності, а також методику їх складання;
14. розкрити можливості удосконалення обліку орендних операцій в умовах застосування комп'ютерних технологій.

Об'єкт дослідження орендні операції, порядок їх організації та відображення в системі обліку приватного підприємства «Альфін».

Предмет дослідження теоретичні і практичні розробки щодо організації і методики обліку орендних операцій.

Методи дослідження

Теоретичною та методологічною основою дослідження є діалектичний

метод пізнання й основні положення економічної теорії, методи й принципи наукового пізнання облікових процесів як сфери управлінської діяльності підприємства.

Для досягнення поставленої в роботі мети застосовувались такі методи дослідження: індуктивний, дедуктивний, балансовий, графічний, групування, статистико-економічний, монографічний та порівняльного аналізу.

Інформаційна база дослідження – приватне підприємство «Альфін».

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (70 найменувань) та 19-ти додатків. Загальний обсяг роботи становить 210 сторінок. Основний зміст викладено на 95 сторінках. Робота містить 14 таблиць, 1 рисунок.

Публікації. За результатами виконання кваліфікаційної роботи магістра опубліковано 1 тези: МСФЗ 16: перехід на нові стандарти обліку орендних операцій (збірник студентських робіт ОЕФ ОНЕУ, м. Одеса, 2018).

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі **«Теоретичні засади обліку орендних операцій»** розглянуто поняття оренди та її види, особливості документального оформлення орендних операцій, облік операційної та фінансової оренди як у орендаря, так і орендодавця, виявлені дискусійні аспекти обліку орендних операцій у зв'язку із запровадженням МСФЗ 16 «Оренда».

У другому розділі **«Діюча практика обліку орендних операцій на прикладі ПП «Альфін»»** проаналізовано економічна характеристика підприємства, облік операцій оренди та розрахунків з орендарями та розглянута автоматизація обліку орендних операцій.

У третьому розділі **«Контроль, аналіз і моделювання орендних операцій»** запропоновано завдання і джерела контролю, методика перевірки

орендних операцій, аналіз доходів і витрат по операціям оренди, а також рекомендації з обліку і аналізу фінансових результатів від операцій оренди.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити висновки, основні з яких такі:

1. Конкретизовано об'єкти орендних операцій відповідно до об'єктів бухгалтерського обліку, які узгоджуються із правовими вимогами до орендованого майна – індивідуальна визначеність, зберігання незмінної форми протягом тривалого періоду, матеріальна та нематеріальна форма об'єкту, виробничо-технічне призначення. Встановлено, що в бухгалтерському обліку до об'єктів орендних операцій відносяться основні засоби, інші необоротні матеріальні активи, нематеріальні активи, незавершені капітальні інвестиції та інвестиційна нерухомість.

2. Аналіз правового механізму договірних відносин дав змогу виявити неузгодженості законодавства щодо правильності оформлення договорів оренди.

3. У роботі визначено задачі внутрішньогосподарського контролю орендних операцій та запропонована його методика, в основу якої покладено три складові, а саме: документальний, організаційний контроль та аналітичні процедури.

4. На основі проведеного аналізу визначено фактори, що впливають на формування облікової політики орендних операцій та конкретні положення, які дозволяють отримувати достовірну й повну інформацію про орендовані об'єкти, забезпечують послідовність здійснення орендних операцій протягом тривалого періоду та логічність системи бухгалтерського обліку на підприємстві.

5. Дослідження сучасного стану організації і методики обліку орендних операцій на ПП «Альфін» дозволило виявити існуючі недоліки методичного та організаційного характеру що потребують розробки науково обґрунтованих рекомендацій щодо їх усунення.

6. Для забезпечення користувачів повною інформацією про орендовані об'єкти та з метою прийняття ефективних управлінських рішень запропоновано уніфіковані форми первинного й аналітичного обліку орендних операцій та внутрішньогосподарської звітності цих операцій, а також методика їх складання.

7. Встановлено, що методика оцінки орендованого майна, яка викладена у П(С)БО 14, призводить до відмінності справедливої вартості орендованого майна від розміру теперішньої вартості мінімальних орендних платежів.

8. Запропоновано для накопичення та систематизації інформації про основні об'єкти обліку в орендодавця та орендаря ввести додаткові субрахунки, які сприятимуть дотриманню вимог МСБО, згідно з якими активи і зобов'язання, що відрізняються за очікуваним застосуванням в основній чи іншій діяльності, різним впливом на фінансову гнучкість та ліквідність підприємства, повинні відображатися окремо.

9. Дослідження систем і способів автоматизованої обробки облікової інформації, які представлені на ринку програмних продуктів, а також врахування особливостей процесів обліку орендних операцій зумовило необхідність використання в роботі спеціальної програми для ведення бухгалтерського обліку саме орендних операцій.

10. МСФЗ 16 "Оренда" встановлює принципи визнання, оцінки, подання та розкриття інформації про оренду, забезпечує порядок розкриття орендарями й орендодавцями доречної інформації, що правдиво подає такі операції.

11. Новий стандарт забезпечить необхідну прозорість активів і зобов'язань з оренди, оскільки фінансування оренди більше не перебуватиме в тіні.

АНОТАЦІЯ

Борейко А.В.,

«Облік, контроль і аналіз орендних операцій: діючий стан і напрями удосконалення (на прикладі ПП «Альфін»)»,
(назва кваліфікаційної роботи)

кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування» за магістерською програмою «Облік, аудит і оподаткування підприємницької діяльності»,

Одеський національний економічний університет
м. Одеса, 2018 рік

Кваліфікаційна робота магістра складається з трьох розділів. Об'єкт дослідження – Приватне підприємство «Альфін».

У роботі розглядаються теоретичні і практичні аспекти обліку, контролю і аналізу орендних операцій в ПП «Альфін»

Проаналізовано діюча система обліку операційної і фінансової оренди у орендаря і орендодавця, особливості документального оформлення орендних операцій.

Запропоновано практичні рекомендації щодо запровадження Міжнародного стандарту фінансової звітності 16 «Оренда» в практику вітчизняних підприємств, надано пропозиції з поліпшення кореспонденції рахунків для обліку операційної оренди.

Ключові слова: оренда, операційна оренда, фінансова оренда, орендар, орендодавець.

ANNOTATION

Boreiko Anastasiia,

«Accounting, control and analysis of lease operations: current status and directions of improvement (on an example of the private company «Alfin»)»,

thesis for Master degree in specialty 071«Accounting and taxation» under the program

«Accounting, audit and taxation entrepreneurial activity»,

Odessa National Economic University

Odessa, 2018

Thesis consists of three chapters. Object of study private company «Alfin».

Diploma thesis deals with theoretical and practical aspects of accounting, control and analysis of lease operations in PC "Alfin"

The current system of accounting for operational and financial lease from the lessee and the lessor, features of documentary registration of lease operations is analyzed.

Practical recommendations for the implementation of the International Financial Reporting Standard 16 "Lease" were introduced in the practice of domestic enterprises, proposals were made for improving the correspondence of accounts for the accounting of operating leases.

Keywords: rent/lease, operating lease , finance lease, lessee/ renter , lessor.